

Metodika

Obraz Izraele v dobové publicistice

Charakteristika námětu

Žáci se seznamují s obrazem Izraele v československé publicistice 70. a 80. let 20. století a konfrontují tento obraz s otevřenými zdroji. Identifikují rozdíly a uvažují o důvodech odlišného zobrazování izraelské skutečnosti v normalizační produkci.

Cíle

- Informovat. Žáci se seznamují s postupy normalizační publicistiky a jejími manipulativními strategiemi.
 - Analyzovat a interpretovat. Žáci analyzují normalizační vyprávění o Izraeli, pracují s více zdroji a jsou schopni manipulující a lživá tvrzení identifikovat a interpretovat. Uvědomují si význam důležitosti kritického přístupu k informacím z masmédií.
-

Komentář

Komentáře pořadu z 80. let 20. století poukazují na teokratický charakter izraelské společnosti. To je ovšem pravda jen do určité míry. Izrael je komplikovaným státem, nicméně je považován za pluralitní demokracii, byť s některými specifiky. Paradoxní je, že tato specifika daleko spíše odpovídají současné situaci nežli 80. letům 20. století. Sionismus, který představoval zakládající ideologii státu, byl v převažující míře levicovým hnutím a levicové myšlenky hrály důležitou roli. Negativní postoj vůči teokratickým prvkům v izraelském systému ovšem pramenil i z ateistické povahy komunistického režimu, který všechny projevy náboženského života vnímal a priori negativně. Pouze v Izraeli byly důsledně aplikovány principy kolektivního hospodaření (kibucy), ke kterým se například státy východního bloku hlásily, ovšem nikdy je nerealizovaly (v sovětském systému byly vždy všechny výrobní jednotky kontrolovány státem). V současné době je tento levicový étos opuštěn i v kibucovém hnutí a výrazně roste politický vliv ortodoxních Židů, kteří stát Izrael původně odmítali. Specifickým fenoménem je izraelský militarismus. Normalizační komentář zdůrazňuje „genetický“ předpoklad Izraelců k násilí („i malé děti odpovídají na otázku, co s Araby: zabít“). Zcela se ovšem pomíjí kontext státu žijícího v neustálém ohrožení, státu, jehož sousedé jej chtěli vymazat z mapy a jeho obyvatele „zahnat do moře“. Toto ohrožení je v jednom příspěvku vydáváno dokonce za pouhý „mýtus“.

Námět do výuky

Toto cvičení je zaměřeno na kritickou analýzu vyprávění o Izraeli v 70. a 80. letech v československé publicistice. Žáci se setkávají s vyhraněnými, ale ve své většině zavádějícími komentáři, dezinterpretujícími izraelskou realitu. Jejich hlavním úkolem je identifikovat jednotlivá tvrzení a konfrontovat je s aktuálními informacemi o jednotlivých tématech, které si hledají na internetu. Na konkrétním historickém materiálu tím rozvíjíme jejich schopnost kritického čtení televizního zpravodajství a publicistiky.

Doporučujeme zařadit jako první klip Izrael v normalizační perspektivě. Ten přináší i některé relevantní informace, například o významu náboženství v každodenním životě Izraelců, ovšem s výrazně negativně hodnotící konotací. Druhá část je zaměřena na militarismus, který je zde podáván jako patologický rys izraelské společnosti. Na něj můžeme navázat ukázkou Izraelský militarismus, která se vyznačuje ještě agresivnější rétorikou a otevřenými falzifikacemi skutečnosti. Hlavním motivem nabízejícím se k analýze je „mýtus ohrožení Izraele“. Na závěr cvičení doporučujeme zařadit klip Kibucy, který výrazně dezinterpretuje kibucové hnutí. Zde se nabízí srovnání se systémem jednotných zemědělských družstev (JZD) v Československu. Žáci mohou využít pracovní list 15.

Po analýze přichází hodnocení. Ptáme se:

- *Jaký je podle vás důvod takového překrucování skutečnosti? Proč byl Izrael vykreslen tak negativně?*
- *Jak se můžeme bránit podobným mediálním manipulacím?*